

OBSAH

Predmet vedeckého ateizmu	5
Definícia predmetu vedeckého ateizmu. Základné princípy vedeckého ateizmu	5
Dva aspekty vedeckého ateizmu	9
Kritika falzifikácie vedeckého ateizmu zo strany buržoázných ideológov a súčasných revizionistov	11
Praktický význam vedeckého ateizmu	13

Časť I

NÁBOŽENSTVO AKO SOCIÁLNY JAV	17
Podstata, základné elementy a sociálne funkcie náboženstva	19
Definícia náboženstva	19
Sociálne a gnozeologické korene náboženstva	23
Elementy náboženstva	26
Štruktúra náboženského vedomia	27
Sociálne funkcie náboženstva	29
Historické formy náboženstva	35
Príčiny vzniku náboženskej viery	35
Náboženská viera a kultúry v prvotnopospolnej spoločnosti	36
Národné náboženstvá staroveku	40
Vznik svetových náboženstiev	41
Svetové náboženstvá	44
Kresťanstvo	44
Pravoslávie	51
Katolicizmus	61
Protestantizmus	67
Islam	79
Budhizmus	84
Medzinárodné náboženské organizácie a združenia	87
Národné náboženstvá	90
Judaizmus	90
Hinduizmus, džinizmus a sikhizmus	97

Konfucianstvo a taoizmus	99
Šintoizmus	100
Miestne náboženstvá triednej spoločnosti	101
Rodovo-kmeňové náboženstvá	101
Kríza náboženstva v súčasných podmienkach	102
Podstata a príčiny krízy náboženstva	102
Prejavy krízy náboženstva	104

Časť II

ATEIZMUS A SPOLOČENSKÝ POKROK	115
Rozvoj ateizmu ako zákonitosť duchovného pokroku ľudstva	117
Ateizmus a pracovná činnosť	117
Ateizmus a vedecké poznanie sveta	119
Ateizmus a sociálny pokrok	120
Ateizmus a duchovný rozvoj osobnosti	121
Predmarxistický ateizmus	123
Slobodomyselnosť a ateizmus v staroveku	123
Slobodomyselnosť a ateizmus vo feudálnej spoločnosti	125
Ateizmus v období nástupu kapitalizmu	126
Ateizmus francúzskych osvietenecov 18. storočia	128
Ateizmus ruských osvietenecov 17. a 18. storočia	129
Buržoázny ateizmus 19. storočia	130
Ateizmus revolučnej demokracie 19. storočia	132
Prírodovedecký ateizmus na konci 19. a začiatku 20. storočia	133
Obmedzenosť predmarxistického ateizmu	134
Buržoázny ateizmus 20. storočia	135
Marxisticko-leninský ateizmus ako vyššia forma ateizmu	137
Základné princípy marxistického prístupu k náboženstvu	138
Leninská etapa vo vývoji vedeckého ateizmu	140
Ateizmus a súčasný ideologický boj	147
Buržoázna propaganda falzifikuje postavenie náboženstva a cirkvi v ZSSR	150

Časť III

SVETONÁZOROVÉ ZÁKLADY ATEIZMU	155
Protikladnosť náboženského a vedeckého svetonázoru	157
Dva protikladné svetonázory	157
Dve tendencie vzťahu viery a rozumu v interpretácii teológie	159
Princíp „harmónie medzi vierou a rozumom“	162
O „dvojakej pravde“	164
Náboženstvo a veda v súčasnom období	165
Prírodovedecké zdôvodnenie ateizmu	171
Organická súvislosť marxistického ateizmu s prírodnými vedami	171

Význam úspechov súčasných prírodných vied pre rozvoj ateistického ponímania sveta a človeka	174
Neudržateľnosť nábožensko-idealistickej interpretácie vedeckých teórií	177
Materialistické ponímanie dejín a ateizmus	180
Kritika náboženského výkladu spoločenského života	180
Protivedecká podstata súčasných náboženských sociálnych doktrín	184
Politická orientácia a triedna podmienenosť „sociálnej teológie“	187
Dejiny spoločnosti — zákonitý proces pokrokového vývoja	189
Mravný obsah vedeckého ateizmu	192
Je možná morálka bez náboženstva?	193
Sú normy náboženskej morálky nadprirodzené a večné?	194
Sociálny zmysel náboženskej morálky	196
Ateizmus ako faktor mravného pokroku	197
Ateizmus a všeľudské morálne normy	199
Ateizmus, veda, morálka	201
Najvyšší stupeň mravného pokroku	202
Ateizmus a humanizmus	204

Časť IV

ATEIZMUS A NÁBOŽENSTVO V SOCIALISTICKEJ SPOLOČNOSTI	207
Rozvoj masového ateizmu v socialistickej spoločnosti	209
Z dejín rozvoja ateistického hnutia v ZSSR	209
Rozvoj masového ateizmu v ZSSR v súčasnej etape	214
Zvláštnosti prejavu a príčiny pretrvávania religiozity za socializmu	217
Náboženstvo ako prežitok za socializmu	217
Zvláštnosti prejavu náboženských prežitkov	218
Príčiny udržiavania sa náboženských prežitkov	220
Marxizmus-leninizmus o slobode svedomia	224
Kritika buržoázneho chápania slobody svedomia	224
Podmienky uskutočnenia slobody svedomia	226
Realizácia slobody svedomia socialisticou revolúciou	227
Sovietske zákonodarstvo o náboženských kultoch	230

Časť V

VEDECKO-ATEISTICKÁ VÝCHOVA	235
Vedecké základy politiky komunistickej strany vo vzťahu k náboženstvu a cirkvi	237
Boj KSSZ proti zmierliveckému a ľavičiarsko-anarchistickému vzťahu k náboženstvu	238
Komunistická strana — organizátorka ateistickej výchovy	239
Systém vedecko-ateistickej výchovy	244
Prostriedky a formy ateistickej výchovy	248
Záver	253
Doslov k slovenskému vydaniu	258
Výber literatúry na hlbšie štúdium vedeckého ateizmu	287